

REFORMACIJA:

širše družbeno politično gibanje, ki teži k obnovi Krščanstva v 16.stol.

VZROKI:

- vpliv papeža: po zmagi v investiturnem boju + neomejena oblast
- bogatenje cerkve
- relikvije (sveti predmeti)
- podkupovanje, korupcija, umori za oblast
- prodaja odpustkov
- simoniji (prodaja cerkvenih služb)
- nemoralno življenje cerkvenih dostojanstvenikov & kršenje celibata
- splošna kriza: gospodarske & tehnične spremembe, vojne, prodiranje Turkov, lakota

POTREBA
PO
OBNOVI CERKVE

MARTIN LUTER:

- začetnik reformacije, avguštinski menih, prof. teologije
- v Wittenbergu 1517 objavi 95 tez za obnovo krščanstva: izpostavi nerešena vprašanja? & zavrne trgovino z odpustki
- katoliška cerkev zahteva da Luter prekliče teze □ Luter jih še okrepi: Cerkveni koncil & papeži niso nezmotljivi + Biblijo mora brati vernik v svojem jeziku
- papež izda BULO z izobčenjem: ki jo Luter javno sežge □ **razkol**: nova cerkvena organizacija: **LUTERANSTVO**
- 1521: **DRŽAVNI ZBOR V WORMSU**: razpravljali o novih verskih nazorih, prepoved luteranstva, a tega cerar ne more uresničiti-nima dovolj šne moči
- 1529: **DRŽAVNI ZBOR V SPEYERJU**: prepovejo luteranstvo, pripadnike tega pa protestirajo □ zato imenovani protestanti
- reformacija se kljub prepovedi hitro širi, vsak sloj (plemstvo, meščani, kmetje) si jo razlagajo drugače:
  - o **kmetje**: čistost vere, odprava slojev v družbi, odprava tlake
  - o **deželni knezi & plemstvo**: obetajo si prevzem velikih cerkvenih posesti (saj se Cerkev odpoveduje bogastvu), ...povečanje vpliva
  - o **meščani**: z preprostejšimi cerkvami, ne bogatimi – bi imeli manjše stroške z izgradnjo cerkva, ...
- reformacija se hitro širi po Nemčiji □ **tisk**: veliko, poceni knjig (vsak sam Biblijo)
- 1555: **DRŽAVNI ZBOR V AUSBURGU**: cesar zaradi drugih težav (vojne z Francozi) ne more zaustaviti širitev nove vere, na državnem zboru prizna 2 veri v Nem.: katoliška & protestantska ... sklenjen "**VERSKI MIR**": čigar oblast, tega vere (veleposestnik odloči kateri veri pripadajo podložniki pripadajo isti veri)

- **SMERI REFORMACIJE:**

1. MEŠČANSKA SMER:

- predstavnika: Ulrich Zwingli (nauk iz Biblije), Jean Calvin (prebežal iz Francije v Ženevo, odpravi olatar, sveče, podobe, okrasje -središče: pridiga+psalmi+molitve)
- glavni kalvinisti – imenovani HUGENOTI
- Značilnosti:
  - o nauk temelji na cerkveni občini
  - o cerkev nadzira življenje vernikov (skromno & moralno življenje)
  - o skromna, revna cerkev, odprava verskih praznikov, zakramenta, ...toda odobravali bogatenje, izkoriščanje mestnih delavcev, posojanje denarja
  - o PREDESTINACIJA: človekova usoda je že v naprej določena od Boga, kdor služi bogu sme upati na zveličanje □ podpirajo ga bogati meščani
  - o ostali meščani niso odobravali predestinacije – so veliko delali, da bi uspeli
- največ v Franciji, pa tudi na Nizozemskem, Ogrski, Škotski

2. VLADARSKA ali PLEMIŠKA SMER REFORMACIJE:

- vzrok: vladarji so se želeli polastiti Cerkvenih posesti, saj se protestantizem odpoveduje cerkvenim posestim □ ...tako bi še povečali svojo moč
- širitev v:
  - o Nemčija: luteranstvo
  - o Švedska: vladar Gustav Wasa-zaseže ozemlja
  - o Anglija: anglikanska cerkev
    - Henrik VIII. se želi ločiti od svoje žene Katarine Argonske (ker mu ne rodi sine)
    - Papež ga noče ločiti □ Henrik razglasi ločitev angleške cerkve od katoliškega Rima (1534)+postane vrhovni poglavar anglikanske cerkve
    - ANGLIKANSKA CERKEV: temelji na Lutrovem nauku (vpliv kalvinizma) + ohranja katoliško obredje (obredje, videz, urejenost)
    - Henrik je nasprotnik luteranstva, ampak ga težnja po absolutističnem vladanju spodbudi, da spreobrne cerkev v svojo oblast
    - Henrik razpusti samostane, zapleni posesti in proda □ anglikanska cerkev je bogata (del bogastva da plemičem, ker ga podpirajo)
    - anglikansko cerkev prevzame & utrdi Henrikova hči Elizabeta I.

3. KMEČKA ali PLEBEJSKA SMER REFORMACIJE:

- Zahteve: odprava fevdalizma, moralnejše življenje, brezrazredna družba, enakost
- zahteve po enakosti ljudi (by: Tomaž Münzer) □ kmečki upori (neuspešni)
- pojav različnih sekt:
  - o prekrščevalci/anabaptisti: krstiti starejše, ... zavedaš pomena zakramenta
  - o štiftarji: gradnja cerkev na osamljenih mestih, plesali & poskakovali
  - o bičarji: se bičali na javnih mestih

SPREMENJANA PODOBA EVROPE:

- reformacijo sprejem 40% katoliške Evrope
- Verska Evropa:
  - o kalvinisti: Francija, Nizozemska, Škotska, Ogrska
  - o katoličani: Italija, Španija, Portugalska, avstrijski delj Habsburške monarhije, Poljska
  - o luterani: Nemčija, Skandinavija-(Švedska, Danska, Islandija, Norveška), Pribaltske dežele
  - o anglikanci: Anglija, Škotska
  - o pravoslavci: Rusija (ni reformacije)

O muslimani: Islam, vpliv Bizanca, na Balkanu ga širijo Turki (ni reformacije)

- reformacija je uvod v verske vojne

*****KARTA iz 92*****!!!!